

מועד ניסן תשפ"ג

בס"ד

בחינה בהלכות איסור והיתר

כ"ט אדר תשפ"ג

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
- שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. תערובת מין במינו ושאינו מינו

נפלו לתוך מרק כזית נבילה ושני זיתים שחוטה ונשפך המרק ואין ידוע אם היה ששים כנגד הכזית נבילה.

א. מה דינה של הקדירה? (ציין מקור הדין בגמרא ובראשונים).

ב. האם יש הבדל בין דין הבשר לבין הרוטב?

ג. האם יש הבדל אם הנבלה והשחוטה נפלו בבת אחת או בזה אחר זה?

2. כלי שתשמישו בשפע ובלועו מועט

כלי שנבלע בו מעט איסור ותשמישו בשפע והוא בן יומו

א. כתוב את שיטות הראשונים וראייתם מן הגמרא האם מותר לבשל בו, וכיצד פוסקים השו"ע

והרמ"א להלכה?

ב. מהי שיטת הש"ך והט"ז בזה ומהיכן הוכיח הט"ז את שיטתו.

עמ' 1 מתוך 3

3. דין נטל"פ

- א. מהו המקור בגמ' לדין נותן טעם לפגם, וכיצד נפסק להלכה? ומהי רמת הפגימה שמתירה את האיסור עצמו?
- ב. מה הדין של נטל"פ בתערובת? ומהי רמת הפגימה להתיר את האיסור? כתוב את מח' הראשונים וטעמם.
- ג. מה דינה של תערובת שנפגמה ולבסוף השביחה? נמק, ומה דינה של התערובת לפני שהשביחה. (כתוב את מח' הבי"י והש"ך ואת טעמם).

4. ספיקא דרבנן

- ישנם ג' סוגים של איסורי דרבנן המופיעים בס"ס של הש"ך. (בשר שנתעלם מן העין, ביצת נבילה, גבינת עכו"ם)
- כתוב מה הדין בכל אחד מסוגי האיסור במקרים הבאים:
- א. כאשר יש ספק – האם אמרין ספקא דרבנן לקולא? נמק.
- ב. אם היא חתיכה הראויה להתכבד שנתערבה ברוב היתר- האם אומרים ס"ס? נמק.

5. אין מבטלים איסור לכתחילה וחנ"נ

- כתב הרמב"ם: "וכן אם נפל חלב לתוך מרק או לכל חתיכות ולא נודע לאיזו חתיכה נפל נוער את הקדירה כולה עד שתשוב ויתערב הכל אם יש בה טעם חלב אסורה ואם לאו מותרת" והקשו על הרמב"ם:
- א. הרי "אין מבטלים איסור לכתחילה"
- ב. אם החתיכות בתוך הרוטב למה צריך לנער? ואם מחוץ לרוטב לא יועיל נייעור- שהרי נעשתה החתיכה נבלה?
- כיצד יישבו קושיות אלו: הבי"י, המהר"י בן חביב, והמגיד משנה?

6. בישול בשר וחלב

- א. האם יש איסור בישול אחר בישול בבשר וחלב? והאם יש איסור בישול בבשר וחלב הבלועים בתוך קדירה בת יומא? הוכח מפסק הרמ"א.
- ב. הרתיח מים בכלי בשרי בן יומו ובנוסף בכלי חלבי בן יומו וערבם יחד האם המים אסורים בהנאה, ומדוע?
- ג. בישל בשר נבילה בחלב, האם יש בזה איסור בישול? איסור הנאה? כתוב את מחלוקת האחרונים בזה ואת טעמם.

7. בצלים הבלועים מבשר

- בצלים או ירקות הבלועים מבשר ובשלים בקדירה עם חלב ויש ששים כנגד הבשר הבלוע בהם והבצלים לא נתמעכו או נמחו בקדירה
- א. מה דינם של הבצלים ומה דינה של הקדירה? נמק. (כתוב מקור הדין)
- ב. האם ישתנה הדין אם הבצלים בלועים מאיסור? נמק

עמ' 2 מתוך 3

8. בשר שנתבשל ללא מליחה

- חתיכת בשר שנתבשל ללא מליחה ונתערבה אותה חתיכה בשתי חתיכות אחרות שנמלחו- ואין ידוע איזו חתיכה לא נמלחה
- א. האם מותר לבשל את החתיכות וכיצד?
- ב. האם ישתנה הדין אם החתיכה ראויה להתכבד?
- ג. כיצד מתיישב פסק זה עם דין תערובת יבש ביבש מין בשאינו מינו שצריך ששים?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. צלית בשר שלא נמלח

- אדם קנה בשר שמן שלא נמלח וצלה אותו ללא מליחה, וכיוון שהוא היה מעוניין להשתמש גם בשומן הבשר שם כלי תחת הצלי לקלוט את השומן הנוטף מן הבשר.
- א. באיזו דרך נתיר לו לעשות זאת? התייחס לגמרא, לראשונים ולפסק השו"ע.
- ב. באיזה שלב של הצלייה נתיר לו לשים כלי תחתיו לכתחילה?

10. שאלות הלכתיות במטבח

- במטבח הביתי ישנה קופסת רסק עגבניות המשמשת למריחה ע"ג פיצה חלבית. פעמים שיש על סכין המריחה מעט שומן של חמאה שמתערב עם הרסק שבקופסא. אך דא עקא שבחוסר שימת לב עקרת הבית השתמשה ברסק שבקופסה הנ"ל לבישול עופות ואין ששים בתבשיל שבעופות כנגד הרסק.
- מה דינם של העופות נתח את המקרה ועמוד על צדדי הספק לפסק ההלכה.

11. המסת שוקולד חלבי

- מצוי הדבר שלצורך הכנת עוגת שוקולד יש צורך להמיס טבלת שוקולד. אופן ההמסה הוא ע"י נתינת השוקולד בתוך פינג'אן (קנקן קטן) והכנסתו לתוך סיר שבתוכו מים רותחים ע"ג האש.
- מה הדין אם המיסו שוקולד חלבי בפינג'אן חלבי בתוך מים רותחים שבסיר פרווה או בסיר בשרי בן יומו העומד ע"ג האש ואין ששים במים כנגד השוקולד החלבי.
- נמק מה דינם של המים, הפינג'אן, והסיר?

12. טיגון שניצל בחמאה

- במקרה היו מונחות שלוש חבילות של מרגרינה וחבילה אחת של חמאה. עקרת הבית לקחה מאחת החבילות והשתמשה בה לטיגון שניצלים במחבת בשרי. לאחר הטיגון הסתפקה שמא השתמשה בטעות בחבילת החמאה:
- א. האם ניתן להתיר את השניצלים?
- ב. מה דינה של המחבת הבשרית שבה טוגנו השניצלים?